

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Από την εικόνα στο κείμενο»

Συγγραφή: ΤΖΟΒΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

Εφαρμογή: ΤΟΥΡΑΙΔΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Από την εικόνα στο κείμενο

Εφαρμογή σεναρίου

Ιωάννης Τουρλιδάκης

Δημιουργία σεναρίου

Ειρήνη Τζοβλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Δημοτικό Σχολείο Αγγελοχωρίου

Χρονολογία

Από 27-03-2015 έως 03-04-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δεν αντλεί από τα σχολικά βιβλία

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 6+ διδακτικές ώρες.

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει η δημιουργός του σεναρίου η εφαρμογή του έγινε σε χρονική περίοδο όπου οι μαθητές/-τριες της τάξης εφαρμογής είχαν κατακτήσει σε ικανοποιητικό βαθμό το μηχανισμό της ανάγνωσης και γραφής. Ο σκοπός αυτής της προϋπόθεσης τίθεται ώστε οι μικροί μαθητές να έχουν μια σχετική άνεση στον γραπτό λόγο για να είναι –από τεχνικής άποψης– πιο έτοιμοι και πιο εξοικειωμένοι με τη χρήση του κειμενογράφου, καθώς το σενάριο προτείνει να γράψουν μικρά κείμενα σε αυτόν. Μια άλλη προϋπόθεση που τίθεται αφορά στην διαρκή και αδιάλειπτη συνεργασία με τον εκπαιδευτικό Πληροφορικής, ιδιαίτερα για τις σχολικές μονάδες που παρέχουν αυτή τη δυνατότητα, ώστε οι μαθητές/τριες κατά τις ώρες του συγκεκριμένου μαθήματος να εξασκούνται σε δεξιότητες που απαιτεί η εφαρμογή του σεναρίου. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει η παραπάνω εξοικείωση, οι μαθητές μπορούν να γράψουν το κείμενο σε χαρτί και στη συνέχεια, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, να σαρώσουν τα κείμενά τους και να δημιουργήσουν το ψηφιακό βιβλίο που προτείνεται. Στο σχολείο που εφαρμόστηκε το σενάριο δε διδάσκεται το μάθημα της Πληροφορικής και δεν υπήρχε εκπαιδευτικός της συγκεκριμένης ειδικότητας, καθώς αυτό δεν προβλέπεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα της Α' Δημοτικού των 6/θέσιων Δημοτικών Σχολείων.

Κατά τη δημιουργό του σεναρίου δεν απαιτούνται συγκεκριμένες προαπαιτούμενες γνώσεις από τους μαθητές, αλλά σκοπός του είναι προσπαθήσει να ανιχνεύσει προηγούμενες εμπειρίες και βιώματα τους, για να εξυπηρετήσει τους στόχους του.

Όσο αφορά την υλικοτεχνική υποδομή προτείνεται η ύπαρξη ικανοποιητικού αριθμού Η/Υ, για να δουλεύουν οι ομάδες, και προβολέας ή διαδραστικός πίνακας. Στο σχολείο, που πραγματοποιήθηκε η εφαρμογή του σεναρίου, υπάρχει μόνο εργαστήριο Πληροφορικής με εγκατεστημένο προβολέα, οπότε και ο χώρος αυτός αποτέλεσε και των κυριότερο χώρο υλοποίησης του σεναρίου.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ειρήνη Τζοβλά, «Από την εικόνα στο κείμενο», Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Δημοτικού, 2014

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά τη δημιουργία του σεναρίου οι δραστηριότητες μπορούν αξιοποιηθούν στο πλαίσιο οποιασδήποτε θεματικής ενότητας του β΄ τεύχους του σχολικού εγχειριδίου *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού*. Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, καλούνται να σχολιάσουν την εικόνα μιας διδακτικής ενότητας, την οποία δεν έχουν διδαχτεί ακόμη, στη συνέχεια να γράψουν στον κειμενογράφο ή στο χαρτί (ανάλογα με την εξοικείωση που έχουν) μια δική τους ιστορία με βάση την εικόνα που είδαν, να τη διορθώσουν με τη χρήση του ορθογραφικού ελέγχου (εφόσον χρησιμοποιήσουν τον κειμενογράφο) και ακολούθως να συγκρίνουν στην ολομέλεια, μέσα από κάποιο συννεφόλεξο, τα δύο κείμενα (σχολικό και δικό τους) ως προς την επαναληψιμότητα των λέξεων, για να διαπιστώσουν κατά πόσο η εικόνα δημιούργησε σε αυτούς τους ίδιους συνειρμούς ή/και κατά πόσο απομακρύνθηκαν από το αρχικό κείμενο. Τέλος, καλούνται να δημιουργήσουν ένα ψηφιακό βιβλίο με τις διαφορετικές εκδοχές που δημιουργήθηκαν με βάση την ίδια εικόνα καθώς και ένα ψηφιακό κολάζ με το σύνολο της δουλειάς όλων των ομάδων που θα το αναρτήσουν στο ιστολόγιο της τάξης ή/και την ιστοσελίδα του σχολείου ή/και να εκτυπώσουν την εικόνα και τις ιστορίες τους, να την αναρτήσουν στον πίνακα ανακοινώσεων με στόχο να την παρουσιάσουν σε κάποια άλλα τμήματα του σχολείου ή/και σε κάποια εκδήλωση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο αξιοποιεί τη δυναμική της εικόνας, η οποία κατέχει σημαντική θέση μέσα σε ένα κείμενο, καθώς πολλές φορές δίνει πολύ περισσότερες πληροφορίες στους μικρούς μαθητές από ότι το ίδιο το κείμενο. Στο πλαίσιο αυτό, το σενάριο «εκμεταλλεύεται» την εικόνα μιας διδακτικής ενότητας, για να ανιχνεύσει τις προηγούμενες εμπειρίες και βιώματα των μικρών μαθητών, να καλλιεργήσει τη δημιουργικότητά τους και να τους ωθήσει στην παραγωγή γραπτού λόγου με συνοχή, πλοκή και συγκεκριμένο αποδέκτη (Καραντζόλα κ.ά 2007, στο Βιβλίο Δασκάλου *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού*).

Η εικόνα, άλλωστε, είναι ένα «κείμενο» προς κατανόηση, που παίζει και αυτό τον ρόλο του, όπως τα άλλα κείμενα (Πλειός 2005). Με αυτή την έννοια η ανάγνωση των εικόνων είναι κι αυτή ανάγνωση και αποτελεί αφορμή για προφορική και γραπτή επεξεργασία. Έτσι, η συμμετοχή σε άμεσες εμπειρίες, όπως η δημιουργία μιας ιστορίας από τους ίδιους τους μαθητές, επιτρέπει αφενός να προσεγγίσουν αυτοί αισθητικά την πραγματικότητα (Μαρτέν 1984) και αφετέρου να αναπτύξουν τις διανοητικές τους ικανότητες (Messaris 2001).

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες αποσκοπούν στο να αποδεσμεύσουν τους μαθητές από τυπικές μορφές μάθησης, όπως είναι η απλή κατανόηση κειμένων – στοιχεία αναγνωριστικού γραμματισμού που η Hasan (1996) ονομάζει «πρώτο επίπεδο γλωσσικού γραμματισμού»– και υιοθετούν πρακτικές που εμπλέκουν τους μαθητές σε ανοιχτές διαδικασίες μάθησης με παιγνιώδη τρόπο. Επίσης, η χρήση της τεχνολογίας υποστηρίζει και πιο κριτικές προσεγγίσεις του θέματος, μέσα από τη συγκριτική αντιπαραβολή και «ανάγνωση» του παραγόμενου από τους μαθητές κειμένου με το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου (Τύμπα & Τζοβλά 2014).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να εξωτερικεύσουν τα βιώματα και τις εμπειρίες τους και να τα αποτυπώσουν σε γραπτό κείμενο·
- να αποκτήσουν εμπειρία στην έκθεση των απόψεων τους σε ακροατήριο·
- να γνωρίσουν τη δομή ενός βιβλίου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να οδηγηθούν στην παραγωγή γραπτού λόγου με συνοχή, πλοκή και συγκεκριμένο αποδέκτη·
- να δημιουργήσουν μια ιστορία μέσα από την ερμηνεία μιας εικόνας·
- να έρθουν σε επαφή με το κειμενικό είδος της «ιστορίας»·
- να ακολουθήσουν τους βασικούς κανόνες στη συγγραφή ενός κειμένου (χρήση κεφαλαίων, τελείας, έννοια 'ολοκληρωμένης πρότασης')·
- να δημιουργήσουν πολυτροπικό κείμενο και να κατανοήσουν την προστιθέμενη αξία του λόγου στην εικόνα·
- να μπορούν να εξαγάγουν απλά συμπεράσματα μέσα από τη σύγκριση δύο κειμένων·
- να συσχετίσουν εικονικά στοιχεία με κείμενο μέσα σε συγκεκριμένο νοηματικό πλαίσιο·
- να αναπτύξουν κριτική σκέψη, ώστε να διαμορφώσουν εγγράμματες ταυτότητες μέσα από τις οποίες θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά την πραγματικότητα.

Γραμματισμοί

Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να αποκτήσουν βασικές γνώσεις χρήσης η/υ (άνοιγμα-αποσύνδεση, δημιουργία φακέλου-αρχείου, αποθήκευση)·
- να έρθουν σε επαφή με το διαδίκτυο·
- να μπορούν να χρησιμοποιούν τον κειμενογράφο και να εκτελούν απλές εντολές σε αυτόν·
- να γνωρίσουν τη χρήση του ορθογραφικού ελέγχου·
- να χρησιμοποιήσουν απλά λογισμικά για την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων, για να αναπαραστήσουν τις ιδέες τους·
- να αποθηκεύσουν εικόνα·
- να αντιγράψουν και να επικολλήσουν·
- να εκτυπώσουν.

Διδακτικές πρακτικές

Η υιοθέτηση διδακτικών πρακτικών, όπως της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και της εργασίας-παρουσίασης στην ολομέλεια, αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του σεναρίου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την εφαρμογή του σεναρίου αποτέλεσε μια εικόνα από μια ενότητα του σχολικού εγχειριδίου (Β΄ τεύχος από το βιβλίο *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού*), η οποία δεν είχε διδαχθεί ακόμη, ώστε οι μαθητές να μη γνωρίζουν το περιεχόμενο του κειμένου που σχετίζεται με αυτή. Η επιλογή της εικόνας έγινε σε συνεργασία με τους μαθητές. Τους ζητήθηκε, λοιπόν, να αναζητήσουν στο συγκεκριμένο σχολικό εγχειρίδιο διάφορες εικόνες από κείμενα που δεν είχαν διδαχθεί. Οι μαθητές/-τριες της τάξης

ανταποκρίθηκαν με ιδιαίτερη προθυμία και άρχισαν να ξεφυλλίζουν το βιβλίο τους επιλέγοντας διάφορες εικόνες. Για κάποιες από αυτές υπήρξε μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Τελικά με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού συμφωνήθηκε από όλους η επιλογή της εικόνας στη σελίδα 75 (Βιβλίο Μαθητή). Στη φάση αυτή έγινε μόνο η επιλογή της εικόνας ενώ ο σχολιασμός της και η δημιουργία της δικής τους ιστορίας μεταφέρθηκε για την έναρξη της εφαρμογής του σεναρίου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο είναι συμβατό με το [Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας](#), καθώς το θέμα της δημιουργίας ιστορίας, της παραγωγής πολυτροπικού κειμένου, της παρουσίασης και της ανάρτησής του εμπεριέχεται στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών τόσο του γλωσσικού μαθήματος, όσο και των άλλων μαθημάτων για την Α΄ Δημοτικού.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι νέες τεχνολογίες αποτελούν ένα δυναμικό εργαλείο για την απόκτηση γνώσεων για τον κόσμο και τη διαμόρφωση στάσεων και ιδεολογιών. Παράλληλα, αυξάνουν την ενεργητική εμπλοκή των μαθητών και προσφέρουν διέξοδο προς δράσεις που έχουν μαθησιακά αποτελέσματα (Χατζησαββίδης & Αλεξίου 2012). Στο πλαίσιο αυτό οι ΤΠΕ θα αξιοποιηθούν με τη χρήση α) κειμενογράφου και κάποιων δυνατοτήτων του· β) προγράμματος δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου· γ) προγράμματος συννεφολέξου και δ) με την ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου ή/και το ιστολόγιο της τάξης.

Κείμενα

Από το σχολικό βιβλίο *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού*

Εικόνα και κείμενο από οποιαδήποτε [ενότητα](#) του β΄ τεύχους. Για την εφαρμογή του σεναρίου αξιοποιήθηκε η Ενότητα: «Το κοχύλι» και συγκεκριμένα η εικόνα από τη σελίδα 75 και την υποενότητα «Η σπηλιά».

Εκπαιδευτικά λογισμικά – εφαρμογές

Πρόγραμμα δημιουργίας συννεφολέξου (ενδεικτικά www.tagxedo.com)

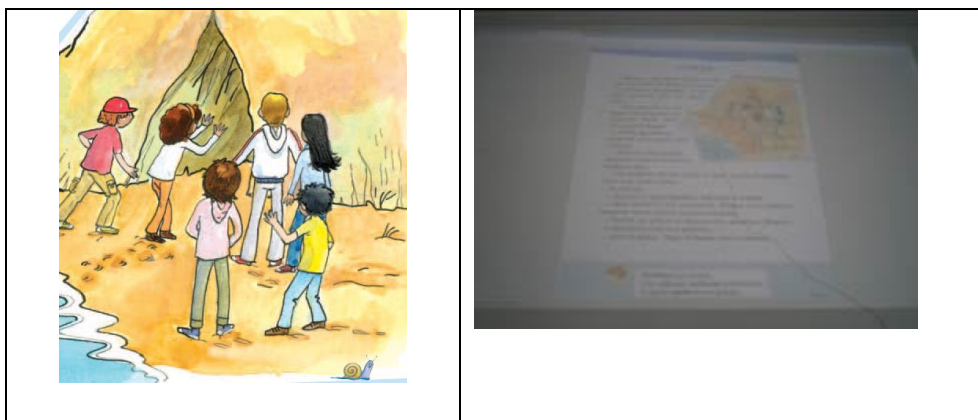
Ιστοσελίδες

Ψηφιακό Σχολείο: [Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η–3η διδακτική ώρα

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου, με την έναρξη της εφαρμογής του, η τάξη που αποτελούνταν από δώδεκα μαθητές χωρίστηκε σε τρεις ομάδες μικτής ικανότητας με τέσσερα μέλη η καθεμία. Οι ομάδες είχαν ήδη διαμορφωθεί στην τάξη από προηγούμενες δραστηριότητες, οπότε και δε δαπανήθηκε χρόνος για το σχηματισμό τους. Μετά από παρακίνηση του εκπαιδευτικού ζητήθηκε από κάθε ομάδα να δοθεί σε αυτές ένα διακριτικό όνομα μέσα από διαβούλευση των μελών της. Τα ονόματα των ομάδων («Η σούπερ ομάδα με αετούς»... «Οι σούπερ πριγκίπισσες»... «Η σούπερ ομάδα») ανακοινώθηκαν στην ολομέλεια και ορίστηκε ο/η εκπρόσωπος της κάθε ομάδας. Στην συνέχεια προβλήθηκε μέσω του προβολέα η επιλεγμένη εικόνα του σχολικού βιβλίου.

Ο στόχος ήταν οι μαθητές μέσω της διαπραγμάτευσης της εικόνας του σχολικού εγχειριδίου να εκφράσουν την προσωπική τους ερμηνεία με βάση τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους, τα βιώματά τους και τις εμπειρίες τους. Οι μαθητές σε επίπεδο ομάδας άρχισαν να παρατηρούν και να συζητούν την εικόνα του σχολικού εγχειριδίου αλλά και παράλληλα να εκφράζουν τις εντυπώσεις τους μέσω της πρώτης επαφής με την εικόνα.

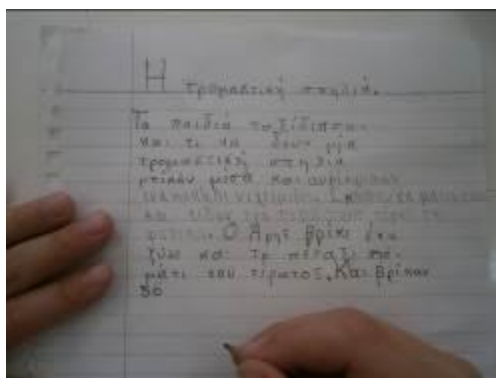

Η προβολή που υπήρχε παράλληλα έδινε τη δυνατότητα για μεγαλύτερη και καλύτερη ανάλυση της εικόνας και συνέβαλε στον εντοπισμό των λεπτομερειών που σε αρκετές περιπτώσεις δεν ήταν άμεσα ορατές στην εικόνα του βιβλίου. Επιπλέον, με τη βοήθεια της προβολής έγινε πιο εύκολη η επεξεργασία της εικόνας σε επίπεδο ολομέλειας της τάξης, που σαν στόχο της είχε την ανάπτυξη του προφορικού λόγου των μαθητών/-τριών.

Στη συνέχεια ζητήθηκε από κάθε ομάδα να περιγράψει την εικόνα. Με την σειρά πήρε το λόγο ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας και περιέγραψε την εικόνα προφορικά. Ζητήθηκε και από άλλα μέλη της κάθε ομάδας να προσθέσουν την άποψη τους/ερμηνεία τους και να δώσουν σε αυτή τις δικές τους προεκτάσεις. Ο εκπαιδευτικός θέτοντας ερωτήσεις («Τι κρύβει άραγε η σπηλιά;»... «Θα μπουν τα παιδιά μέσα να την εξερευνήσουν;»... «Πιστεύετε ότι θα συμβεί κάτι αν μπουν μέσα;»..) βοηθούσε στην ανάπτυξη των ιδεών και στην παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών.

Με την ολοκλήρωση της προφορικής ερμηνείας της εικόνας ζητήθηκε από την κάθε ομάδα να καταγράψει τις δικές τις ιδέες σχετικά με την ερμηνεία της εικόνας. Σκοπός της συγκεκριμένης δραστηριότητας ήταν να δώσουν οι μαθητές τη δική τους ερμηνεία και να απαντήσουν με το κείμενο τους στην υπόθεση «Τι θα συνέβαινε, αν έμπαιναν τα παιδιά μέσα στη σπηλιά;». Κατά τη διάρκεια της καταγραφής ο εκπαιδευτικός έδινε οδηγίες σχετικά με την ορθή γραφή των λέξεων, τη δομή των προτάσεων, τη χρήση της τελείας και των κεφαλαίων.

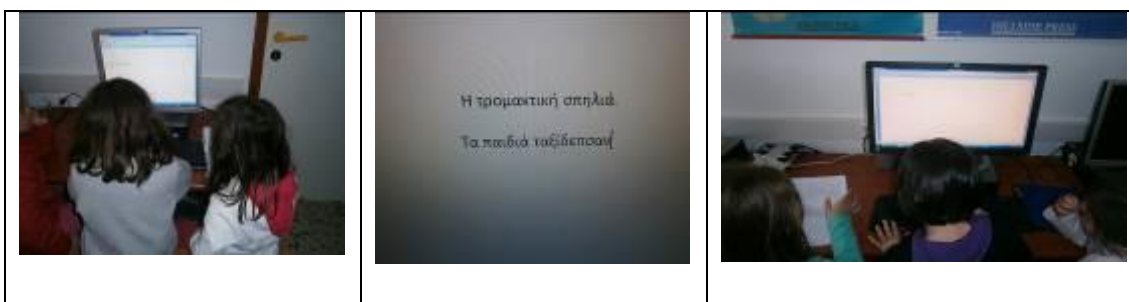
Με το τέλος της καταγραφής η κάθε ομάδα μέσω του εκπροσώπου της παρουσίασε την ιστορία της στην ολομέλεια της τάξης. Οι μαθητές των υπόλοιπων ομάδων έθεσαν ερωτήσεις και διατύπωσαν παρατηρήσεις σχετικά με την ερμηνεία που δόθηκε από τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας.

Στη συνέχεια διαβάστηκε από τον εκπαιδευτικό στην ολομέλεια της τάξης το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου το οποίο συνοδεύει την εικόνα στη συγκεκριμένη υποενότητα και δόθηκε η ευκαιρία να γίνει σύγκριση ανάμεσα στις πληροφορίες που έδινε το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου με τα κείμενα που έγραψαν οι μαθητές/-τριες. Το γεγονός αυτό έδωσε τη δυνατότητα να κατανοήσουν οι μαθητές αναφορικά με το τι μπορεί να προσφέρει η εικόνα σε ένα κείμενο καθώς και τις πολλαπλές ερμηνείες που μπορούν να δοθούν σε μια εικόνα.

Ακολούθησε η μεταφορά των μαθητών στην αίθουσα Πληροφορικής του σχολείου όπου τους δόθηκε η οδηγία ανά ομάδα να πληκτρολογήσουν το κείμενο στον Η/Υ χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου. Οι μαθητές

κλήθηκαν λοιπόν να ανοίξουν ένα αρχείο επεξεργασίας κειμένου και να πληκτρολογήσουν το κείμενο χρησιμοποιώντας τον ορθογραφικό έλεγχο, τις λειτουργίες μορφοποίησης κειμένου και την εισαγωγή χρωμάτων στη γραμματοσειρά.

Σε όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας ο εκπαιδευτικός παρείχε τη βοήθεια που απαιτούνταν σχετικά με τη χρήση του κειμενογράφου (εισαγωγή κεφαλαίων, στοίχιση κλπ.). Το ενδιαφέρον όλων των μαθητών να συμμετέχουν ήταν μεγάλο και όλοι ήθελαν να πληκτρολογήσουν το κείμενο. Προτάθηκε να εναλλάσσονται με τη σειρά όλοι οι μαθητές. Δημιουργήθηκε σε πολλούς μαθητές η απορία πώς ο Η/Υ αναγνωρίζει τα λάθη μέσω του ορθογραφικού ελέγχου, οπότε και δόθηκαν οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τη αυτή τη δυνατότητα του κειμενογράφου.

Ο χρόνος που δίνεται από τη δημιουργό του σεναρίου δεν ήταν αρκετός για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, καθώς οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη χρήση του πληκτρολογίου και των λειτουργιών μορφοποίησης κειμένου. Η εργασία της κάθε ομάδας αποθηκεύτηκε με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού και η ολοκλήρωση της δραστηριότητας μετατέθηκε για την επόμενη διδακτική ώρα.

4η διδακτική ώρα

Οι ομάδες συνέχισαν την πληκτρολόγηση του υπόλοιπου κειμένου και με την μορφοποίηση του κειμένου. Αρκετός χρόνος δαπανήθηκε στην επίδειξη της αλλαγής χρωμάτων της γραμματοσειράς και της εισαγωγής της εικόνας του βιβλίου στο

κείμενο τους. Η συγκεκριμένη εικόνα είχε αποθηκευτεί αρχικά από τον εκπαιδευτικό στην επιφάνεια εργασίας των υπολογιστών που εργάζονταν οι μαθητές και στη συνέχεια έγινε επίδειξη του τρόπου εισαγωγής της στο κείμενο. Οι μαθητές προσπάθησαν μέσω της λειτουργίας «αντιγραφής – επικόλλησης» να τη μεταφέρουν στο κείμενό τους χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία.

Υπήρξε μεγάλη δυσκολία στη επιλογή των συγκεκριμένων εντολών μέσω του ποντικιού. Οι συγκεκριμένη δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα χρονοβόρα και δεν κατέστη δυνατό να την ολοκληρώσουν καθώς απαιτούσε οι μαθητές να αλλάζουν τον τύπο της γραμματοσειράς και να επιλέξουν διαφορετικά χρώματα.

Οι μαθητές ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα αποθηκεύοντας το κείμενό τους στο φάκελο κάθε ομάδας. Ο χρόνος δεν ήταν αρκετός, ώστε οι μαθητές/τριες να παρουσιάσουν ως ομάδα στην ολομέλεια την ιστορία τους.

5η & 6η διδακτική ώρα

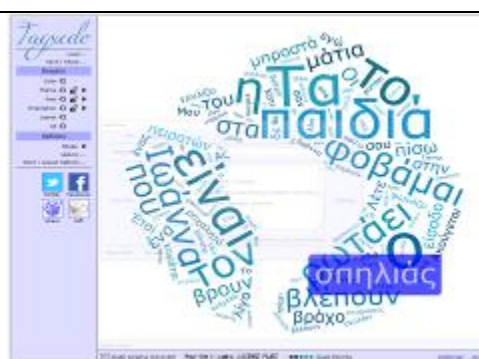
Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου έπρεπε να επιλεγεί ένα περιβάλλον παραγωγής συννεφόλεξων και συγκεκριμένα το περιβάλλον [wordle](#). Λόγω του ότι το συγκεκριμένο περιβάλλον δεν μπορούσε να λειτουργήσει στους υπολογιστές του εργαστηρίου εξαιτίας της απουσίας κάποιου πρόσθετου λειτουργίας αποφασίστηκε από τον εκπαιδευτικό η αντικατάστασή του με το παρόμοιο περιβάλλον [tagxedo](#). Η παρούσα δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο Πληροφορικής με τη

χρήση του κεντρικού Η/Υ και προβολής στην οθόνη μέσω του βιντεοπροβολέα. Λόγω της μεγάλης χρονικής διάρκειας που θα απαιτούσε η παραγωγή συννεφόλεξων τόσο από τα κείμενα των μαθητών όσο και από το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου, επιλέχθηκε να παραχθεί ένα συννεφόλεξο από τα κείμενα των μαθητών και ένα από το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου που συνοδεύει την εικόνα. Πιο συγκεκριμένα μέσω της χρήσης του Η/Υ του εργαστηρίου και του προβολέα αρχικά παρουσιάστηκαν τα βήματα της αντιγραφής και επικόλλησης του κειμένου μιας ομάδας στο περιβάλλον του [tagxedo](http://tagxedo.com) και στη συνέχεια παρήχθη το συννεφόλεξο. Οι μαθητές/-τριες κλήθηκαν να εντοπίσουν τις λέξεις που εμφανίζονταν εντονότερα επεξηγώντας τους ότι αυτό είναι αποτέλεσμα της επαναληψιμότητας της λέξης στο κείμενό τους.

Συννεφόλεξο από το κείμενο των μαθητών

Συννεφόλεξο από το κείμενο του βιβλίου

Στη συνέχεια, με την ίδια διαδικασία, δημιουργήθηκε το συννεφόλεξο από το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου (υποενότητα «Η σηλιά») το οποίο εντοπίστηκε στην ενότητα του [Ψηφιακού Σχολείου](http://www.tagxedo.com) και επικολλήθηκε στο περιβάλλον [tagxedo](http://tagxedo.com) μέσω της ενεργοποίησης μιας υπερσύνδεσης. Σύμφωνα με τη δημιουργό του σεναρίου οι μαθητές έπρεπε να συγκρίνουν το κείμενό τους με αυτό του βιβλίου και να διαπιστώσουν μέσα από την επαναληψιμότητα των λέξεων κατά πόσο έχουν πλησιάσει το αρχικό κείμενο ή έχουν απομακρυνθεί από αυτό. Στη συνέχεια στα

πλαίσια της κάθε ομάδας τα μέλη θα έπρεπε να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους στην ολομέλεια. Σκοπός ήταν να μέσω της σύγκρισης των κειμένων των ομάδων να γίνουν και οι αντίστοιχες διαπιστώσεις. Λόγω του ότι παραπάνω δραστηριότητα θεωρήθηκε δύσκολη, επιλέχθηκε να εμφανιστούν ταυτόχρονα μέσω του προβολέα τα δύο συννεφόλεξα και οι μαθητές να προχωρήσουν στη σύγκρισή τους. Η διαδικασία εντοπισμού κοινών λέξεων και στα δύο συννεφόλεξα άρεσε πολύ στα παιδιά και ενεργοποίησε τη συμμετοχή τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Φύλλα δραστηριοτήτων δεν παρατίθενται, επειδή οι μαθητές έχουν μικρή εξοικείωση με το μέσο και γι' αυτό τα φύλλα εργασίας πρέπει να περιέχουν αναλυτικές οδηγίες για το κάθε βήμα της δραστηριότητας, γεγονός που θα ήταν αποθαρρυντικό για τους μαθητές. Για τον λόγο αυτό προτείνεται να δίνονται προφορικά οι οδηγίες στους μαθητές και αυτοί να συνεπικουρούνται από τον εκπαιδευτικό.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Όλο το σενάριο μπορεί να πραγματοποιηθεί και με μικρή συνδρομή των ΤΠΕ, αν δεν υπάρχει ο απαραίτητος εξοπλισμός ή αν η εξοικείωση των μαθητών με τους Η/Υ είναι πολύ μικρή. Έτσι, οι εργασίες των μαθητών μπορούν να γίνουν στο χαρτί και στη συνέχεια να σκαναριστούν, να εκτυπωθούν και να δημιουργηθεί έντυπο βιβλίο ή ακόμη να δεθεί το βιβλίο με τις χειρόγραφες ιστορίες των μαθητών. Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να πραγματοποιηθεί και το κολάζ και να αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ήταν κατάλληλο για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα για την οποία σχεδιάστηκε και προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών σε όλες τις φάσεις υλοποίησής του. Οι δραστηριότητες και τα λογισμικά που επιλέχθηκαν ήταν ελκυστικά για τους μαθητές και συντέλεσαν σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη διαφορετικών δεξιοτήτων και πρακτικών γραμματισμού. Το σενάριο κρίνεται ρεαλιστικό και εφαρμόσιμο και εμπλέκει τους μαθητές δημιουργικά αφήνοντάς τους να αυτενεργήσουν. Σημαντικό παράγοντα στην επιτυχή υλοποίηση του σεναρίου αποτελεί η πρόβλεψη από τη συντάκτρια για διαρκή παρακολούθηση και επίλυση προβλημάτων στο πεδίο της χρήσης των Τ.Π.Ε. λόγω της μικρής εξοικείωσης των μαθητών με τους υπολογιστές και τις λειτουργίες τους.

Για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων απαιτήθηκε περισσότερος χρόνος από αυτόν που είχε αρχικά προβλεφθεί κατά τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου. Πιο συγκεκριμένα για την πληκτρολόγηση και τη μορφοποίηση των κειμένων απαιτήθηκε μεγαλύτερος χρόνος για την ολοκλήρωσή τους.

Το σενάριο, ακολουθώντας τις προτάσεις της συντάκτριας του, τροποποιήθηκε ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης ενώ αντικαταστάθηκε το περιβάλλον [wordle](#) με το ανάλογο [tagxedo](#) λόγω τεχνικών προβλημάτων που παρουσίαζε το πρώτο στους Η/Υ του εργαστηρίου Πληροφορικής.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Hasan, R. 1996. Literacy, everyday talk and society. Στο *Literacy in society*, επιμ. R. Hasan & G. Williams, 377-424. Νέα Υόρκη: Addison Wesley Limited.

Καραντζόλα, Ε., Κ. Κύρδη, Τ. Σπανέλλη & Θ. Τσιαγκάνη. 2007. *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού: Γράμματα Λέξεις Ιστορίες*. Αθήνα: ΟΕΔΒ-Ελληνικά Γράμματα (Βιβλίο για τον δάσκαλο).

Μαρτέν, Μ. 1984. *Η γλώσσα του κινηματογράφου*. Αθήνα: Κάλβος.

Messarís, P. 2001. New Literacies in Action: Visual education. *Reading Online* 4 (7).

Διαθέσιμο στο:

http://www.readingonline.org/newliteracies/lit_index.asp?HREF=/newliteracies/action/messarís

Πλειός, Γ. 2005. *Πολιτισμός της εικόνας και εκπαίδευση. Ο ρόλος της εικονικής ιδεολογίας*. Αθήνα: Πολύτροπον.

Τύμπα, Ε. & Ε. Τζοβλά. 2014. Εκπαιδευτικά σενάρια και διδακτικές ταυτότητες. Προτάσεις και προβληματισμοί με αφορμή την εμπειρία συγγραφής και εφαρμογής ενός σεναρίου για το γλωσσικό μάθημα. *3ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Ημαθίας. «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη»*. Νάουσα 4-6 Απριλίου, 2014.

Χατζησσαβίδης, Σ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μεθοδολογία και διαδικασίες ανάπτυξης εκπαιδευτικών σεναρίων στα Γλωσσικά μαθήματα Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της γλώσσας και λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: στο πλαίσιο του τυπικού γραμματισμού, για διαθεματικές διδακτικές πρακτικές, για ημιτυπικές και άτυπες σχολικές πρακτικές, με διαδραστικούς πίνακες και φορητούς υπολογιστές*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.